

Ravasz Erzsébet fametszete, X2

tünkben még billegve egyensúlyoz a mélység fölött, még reménykedhet, hogy kiér a túlsó partra. A kép felidézi bennem Ravasz Erzsébet sorsát: a "MÉG" megszűnt, a tépett idegzetű ember nem tudta, nem is akarta elkerülni a megsemmisülést.

Alakját elnyelte az enyészet, de művei élnek és hatnak.

Mindaz, amit leírtam e rövid cikkben, nem több, mint néhány gondolatvillanás. Könyvünkben azonban az összegyűjtött, gondosan kiválasztott műalkotásokból kirajzolódik a pálya íve, a vizuális nyelv sokszínűsége, a színek muzsikává varázsolt fényjátéka. Aki kezébe veszi és fellapozza a könyvet, bizonyára megszereti Ravasz Erzsébet művészetét.

Lehet-e ennél többet kívánni az olvasótól...?

Pásztor Bertalan

MÁRTON LAJOS KIÁLLÍTÁS A CSERKÉSZHÁZBAN

Kékesi Lászlóné így emlékezik meg a család régi jó barátjáról, *Márton Lajos grafikusművészről*:

"Kezemben tartok egy jókora köteget, benne képeslapok, könyvillusztrációk, ex librisek, egyszerűen kisgrafikák. Nagyon sokszor megnéztem már, de nem tudok betelni velük. A kedves kisgyermek figurák szinte mind élnek, beszélnek, arcukban a tisztaság, a szeretet, a jószág. A kis állatfigurák mind lenyűgözőek, a virágoknak illata van.

Elgondolkozom. Miért kellett ezeket évtizedeken át dobozban tartani? Azért, mert alkotójuk *Márton Lajos* festő- és grafikusművész? Sajnos igen. Ezért.

Emlékezzünk Lajos bácsira! Annak okán is, hogy 2001. október 19-én "A cserkészek Mártonkája" címmel kiállítás nyílt a Cserkészházban (Budapest, II. ker., Tömörkény u. 3/a) vallásos tárgyú és az ifjúság számára címzett grafikáiból. A kiállítást a művész születésének 110. évfordulója alkalmából rendezte meg a Magyar Cserkészszövetség Gyűjteménye.

Nem hiszem, hogy Lajos bácsit be kellene mutatnom a Kisgrafika azon olvasóinak, akik többnyire az én generációmhoz tartoznak. De lehet, hogy fiatalabbak is olvassák, így mégis néhány mondattal – a teljesség igénye nélkül – ismertetnék életéből néhány jellemző adatot.

Az 1891-ben született művész már kisgyermekkorában rajzolt, ezt tanúsítja az 1930-ban kiadott 30 (!) éves jubileumi albuma. Tizenöt éves korától már a *Zászlónk* című folyóirat rendszeres rajzolója volt. Alkotótevékenységét semmi sem gátolhatta, így sikerült is azt, nem csupán a hivatalos stúdiók révén (pl. Iparművészeti Főiskola), a legmagasabb fokra fejlesztenie.

Egyszerű, vallásos környezetben nőtt fel, Istenbe vetett hite haláláig elkísérte. Ez tükröződik egész életművén, a sok szép templomfreskón, és olajfestményein, amelyek az ország különböző pontjain templomaink oltárképeiként láthatók. De ugyanez jellemző rajzaira is!

Számos vallásos témájú könyvet illusztrált. Ő volt a megteremtője a magyar cserkész tiszta, jellemes figurájának. A *Zászlónk* című folyóirat illusztrátoraként az

ifjúságot nevelő több évtizedes munkája szinte egyenlő volt a hittanoktatással.

Kár volt elhallgatni, évtizedeken át dobozba zárni ezt az életművet, hiszen személyiségében egyszerre volt jelen a zseniális művész, és a kiváló nevelő. Sok időbe telik, amíg művészetének értékei ismét szerves részévé válnak az elkövetkezendő generációk nevelésének".

Márton Lajos részletes pályafutását Bokody Józsefnek, a Cserkészszövetség Gyűjteménye kezelőjének tollából ismertetjük:

MÁRTON LAJOS
1891 – 1953

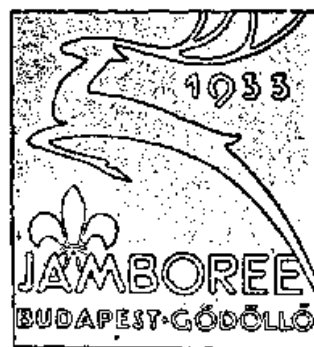
Márton Lajos: önkarikatura

MAGDI KÖNYVE

A művész Székelyudvarhelyen, 1891. február 27-én született. A budapesti Nagymező-utcai polgári iskola után az Iparművészeti Főiskolát végezte el. Számos ifjúsági folyóirat grafikusaként vált ismertté. A cserkészek közkedvelt "Mártonkája" vázlatfüzettel és ceruzával járta a cserkésztáborokat, a hazai és külföldi rendezvényeket. Mindenhol ott volt, pár gyors vonallal mindent élethűen megörökített az utókor számára. Az alacsony, tömzsi kis embert csendesnek, melegszívűnek ismerték. Kedves mosolyával az egyik legismeretebb magyar cserkész volt a világon. Képei is ilyenek voltak, mosolygós, vidám gyermekarcai, játékos mozgatai jellemzőek.

Több mint tízezer rajzot készített, könyveket, regényeket illusztrált. Negyvennél több templomban találhatjuk meg oltárképeit vagy freskóit, pl. Balassagyarmaton, Bácsbadikfalván, Csongrádon, Cibakházán, Göllén, Gyöngyösön, Jászberényben, Nagyecsedben, Simontornyan, Szentesen, Szécsényben, Szolnokon és a váci szeminárium kápolnájában. Nagyon szép freskói találhatók többek között a máriabesnyői kapucinus templomban, és a budapesti Szépvölgyi úton lévő Segítő Mária kápolnában. Sajnos az utóbbi képek megrongálódtak és azokat lemeszelték. A kápolna jelenleg zárva van.

Jllyés doktor

cserkészkönyvei

Márton Lajos grafikái

Első nagy tárlatát 1916-ban rendezte. Hosszú éveken keresztül együtt dolgozott tanítványával és munkatársával, Kékesi Lászlóval. Számos templom mellett az 1938-as Szent Jobb vonat díszkocsiját is együtt festették.

Sok vallásos tárgyú képeslapja mellett több mint 500 cserkész-témájú képeslapja is megjelent. Ezekből több album is készült. Sajnos, a cserkészet ábrázoló rajzai 1948-ban az úttörőkkel történt egyesítéskor a Cserkészházból elvesztek, illetve azokat elégették.

1953. január 26-án Budapesten hunyt el. A Farkaréti temetőben temették el, de születésének 100. évfordulóján, 1991. október 18-án a hamvait tartalmazó urnát a budapesti Margit körúton lévő Országúti Ferencs templomba hozták. 1993. május 4-től ugyanebben az urnafülkében nyugszik tanítványa, munkatársa és barátja, Kékesi László is.

Halála után hagyatékának nagy része elkallódott. Szerencsére *Kékesi László*, majd kedves felesége a náluk lévőket megőrizték. Így jöhetett létre ez a kiállítás, melynek fővédnöke özv. *Kékesi Lászlóné* volt, megnyitotta *dr. Roszmuusz András*, a Cserkészsövetség elnöke, majd a művészt *Bokody József* méltatta.

Összeállította: P-y I

A HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI KISGRAFIKA-GYŰJTÉS MŰLTJÁBÓL (1978-1997)

A Kisgrafika Barátok Köre 1959-ben alakult meg Budapesten. Célja a kevésbé tehető gyűjtők és a szakterület egymásra találásának segítése. A jó példa nyomán előbb nagyobb városaink (Debrecen, Szeged, Pécs), majd a kisebbek (Cegléd, Makó, Ajka, stb.) is csatlakoztak a nemes ügryhöz.

Hajdúböszörményben is viszonylag korán, 1978. január 16-ikán alakult meg a Baráti Kör a művelődési központban. Ebben nagy érdeme volt többek között *Székelyhidi Ágostonnak*, a nemzetközi művésztelep akkori vezetőjének, *Éles Péternek*, a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége megyei titkárának, az ismert mecénásnak, *Szilágyi Imrének*, a Felsőfokú Óvónőképző Intézet grafikusának, *Lázár Imrének*, a könyvtár vezetőjének és *Szabó László* művelődésigazgatójának.

Az alakuló ülésen hazánk egyik legnagyobb gyűjtője, *Dr. Lenkey István* tartott előadást *Az ex libris és a kisgrafika* címmel. Egyidejűleg bemutatták az alábbi, országosan és nemzetközileg ismert művészek 10-10 lapját: *Diskay Lenke*, *Fery Antal*, *Józsa János*, *Stettner Béla*, *Szilágyi Imre* és *Várkonyi Károly*.

Április 16-ikán ismét nagyszabású kiállítást nyitott meg a művelődési központban *Szabó László* *A szovjet ex libris és kisgrafika* címmel. Az anyag "erősségét" mutatta, hogy korábban az Országos Széchényi Könyvtárban volt látható. A böszörményi kör hírére növelte, hogy az országos szaklap, a *Kisgrafika* 1978/2-3. számában *Dr. Lenkey István* bemutatta az egyik alapító tag, *Szilágyi Imre* munkásságát, továbbá itt volt olvasható *Lázár Imre Írók és költők az ex libriseken* címmel publikált írása.